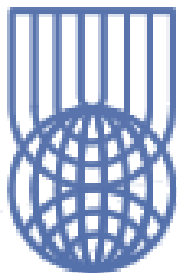

WORLD
UNION FOR
PROGRESSIVE
JUDAISM

הגות
העולמי
ליהדות
מתקדמת

Torah from Around the

World

Sjabbat 17 december 2011 / 21 kislev 5772
Sidra Wajeesjev, Beresjiet [Genesis] 37:1-40:23
Tanach blz. 76-83
Haftara: Ruth 4:9-22
Tanach blz. 1566-1567

Commentaar door rabbijn Mark Goldsmith
[North Western Reform Synagogue](#), Alyth Gardens, London, NW11

Vertaling: Frits Pront
[Het Engelse origineel](#)

In de loop van het joodse jaar blijkt dat bepaalde sidrot (wekelijkse afdelingen) uit de Tora verbonden zijn met bepaalde feestdagen. Iedere keer als het Chanoeka is, horen wij dus weer het verhaal over Joseef in de sidrot Wajeesjev, Mikeets en in sommige jaren Wajigasj.

Chanoeka begint op 25 kislev (de avond van 24 kislev) omdat dit de dag was waarop volgens het Boek der Makkabeeën de Tempel opnieuw werd ingewijd. Het toeval dat volgens dit boek de overwinning van de Makkabeeën plaatsvond op Sjabbat en dat het juist deze Sjabbat is waarop de geschiedenis van Joseef verteld wordt, is niets meer dan precies wat het zegt: een toeval.

Toch is het heel goed mogelijk om in onze tijd deze twee verhalen met elkaar te verbinden. De reden om dit te doen is niet omdat er geen verschil is tussen het verhaal over de Makkabeeën en dat van Joseef, maar omdat men ze kan zien als de beide kanten van dezelfde medaille. De Makkabeeën streden in het land Jisraëel tegen de gedwongen aanpassing aan de Griekse cultuur en religie. Het succes van hun strijd garandeerde dat Jisraëel opnieuw het land zou worden voor het Jodendom en het joodse volk. De Makkabeeën stonden er vanuit hun basis in Modi'in ook voor in dat Joden hun godsdienst konden belijden op hun eigen authentieke manier, net zoals dat nu gebeurt in onze bloeiende [Progressieve gemeente Yozma](#) in Modi'in.

Joseef groeide overigens niet op in Jisraëel, maar bereikte zijn volwassenheid in Egypte en werd zo de eerste Diaspora jood die buiten Jisraëel meerderjarig werd. Joseef ging voor het grootste deel op in de Egyptische cultuur en kreeg van de farao de naam Zaphnat Paneach. Als onderkoning van Egypte zag hij er zo anders uit dan de zeventienjarige jongen die zijn broers hadden verkocht als slaaf, dat zij hem niet herkenden toen zij naar hem toekwamen in Egypte om eten te kopen. Hij sprak nu Egyptisch. Hij gedroeg en kleepte zich nu als een Egyptische machthebber waardoor zijn broers zich een ongeluk schrikken als hij zijn Egyptische kleren uitgooit en zijn broers laat zien wie hij in werkelijkheid is. Hij was precies

het soort Jood die de Makkabeeën waarschijnlijk zouden hebben verafschuwde: Egyptischer dan de Egyptenaren.

Maar toch staat Joseef als jood in belangrijke mate model voor onze hedendaagse tijd en voor de tijdspanne vanaf het begin van de joodse emancipatie. Daar, in Egypte, kon hij een Egyptische heerser zijn, getrouwd met Asenath de dochter van een Egyptische priester en dat alles zonder ooit zijn joodse identiteit prijs te geven. Net zoals de Makkabeeën vochten tegen de gewelddadige wijze waarop hun het recht ontzegd werd jood te zijn in hun eigen land, liet Joseef zijn Jodendom en dat van zijn nakomelingen niet voor altijd in de vergetelheid raken ondanks de verleiding dit Jodendom van zich af te schudden en zich aan te sluiten bij de Egyptische adel.

Joseef, Jaäkovs zoon, nam zijn hem rechtens toekomstige plaats tussen de stammen van Jisraëel in toen zijn en Asenath's zonen Efraïm en Menasjè door hun grootvader, Jaäkov, erkend werden als gelijkwaardig in het verder uitdragen van het joodse erfgoed. Efraïm en Menasjè namen hun plaats in als gelijken tussen Jaäkov's andere zonen die nooit Egyptisch waren geworden.

Elke Sjabbat herinnert het uitspreken op vrijdagavond van de traditionele zegen voor jongens "Moge God je maken als Efraïm en Menasjè" ons aan het succes van Joseef en Asenath. Met deze zegen eren wij de kinderen uit een gemengd huwelijk, die de voorouders werden van een groot deel van het joodse volk doordat hun ouders er voor kozen hen op te voeden in de traditie van Avraham en Sara. De traditionele zegen voor meisjes is des te vanzelfsprekender "Moge God je maken als Sara, Rivka, Rachel en Lea," de vrouwen die de eerste joodse families hebben vorm gegeven.

De Makkabeeën slaagden erin de joodse continuïteit in het land Jisraëel zeker te stellen. Joseef slaagde erin de joodse continuïteit in de allereerste Diaspora zeker te stellen. Het succes van beiden is het waard gevierd te worden op deze en de daarop volgende Sjabbat Chanoeka, het feest dat begint met het aansteken van het eerste kaarsje op aanstaande dinsdagavond 20 december - 25 kisleev.